



وزارت صحت عامه
ریاست عمومی طب و قایوی
آمریت صحت روانی و سو استفاده مواد

استراتیژیک پلان وقایه ابتدایی سو استفاده مواد

فبروری 2017

جدول محتویات

3.....	نست اختصارات.....
4.....	پیشگفتار:.....
5.....	خلاصه:.....
6.....	معرفی:.....
7.....	اهداف عمده پلان استراتژیک:.....
7.....	اصول و مقررات:.....
8.....	اجزای استراتژی.....
8.....	جز 1: ارتقای ظرفیت.....
8.....	رویکرد استراتژیک 1.1: تعلیمات مهارت های زنده گی در مکاتب.....
8.....	رویکرد استراتژیک 1.2: ارتقای ظرفیت برای عرضه کننده گان مراقبت های صحی (کارکنان صحی اجتماعی، سوپروایزران صحی جامعه و کارمندان اجتماعی).....
8.....	رویکرد استراتژیک 1.3: برنامه های تعلیمی جوانان.....
8.....	رویکرد استراتژیک 1.4: برنامه تعلیمی رسانه بی.....
9.....	رویکرد استراتژیک 1.5: شامل ساختن برنامه تعلیمی وقایه از مواد نشه آور در پروگرام های تحصیلات عالی.....
9.....	جز 2: آگاهی دهی و تعلیمات عامه.....
9.....	رویکرد استراتژیک 2.1: مواد IEC/ انکشاف پیام های کلیدی.....
9.....	رویکرد استراتژیک 2.2: فعالیت های آگاهی دهی و تعلیمات عامه.....
9.....	رویکرد استراتژیک 2.3: تقویت آگاهی در مورد سو استفاده مواد در برنامه های BPHS و کارکنان صحی جامعه.....
9.....	جز 3: ارایه خدمات وقایوی.....
9.....	رویکرد استراتژیک 3.1: تطبیق وقایه ابتدایی/اولیه.....
10.....	رویکرد استراتژیک 3.2: فرصت شغلی، آموزش های حرفوی و کار برای جوانان.....
10.....	رویکرد استراتژیک 3.3: بسیج سازی جامعه.....
11.....	رویکرد استراتژیک 3.4: برنامه های وقایوی برای قشر آسیب پذیر (محابس، مراکز اصلاح و تربیت اطفال، عودت کننده گان، بیجا شده گان داخلی و خانه های امن).....
11.....	جز 4: مانیتورینگ، ارزیابی و هماهنگی.....
11.....	رویکرد استراتژیک 4.1: تقویت هماهنگی بین دست اندرکاران.....
11.....	رویکرد استراتژیک 4.2: انکشاف مواد/میتودولوجی مانیتورینگ.....
11.....	رویکرد استراتژیک 4.3: مانیتورینگ مشترک منظم از برنامه.....
12.....	رویکرد استراتژیک 4.4: حمایت از گزارش دهی و نظریات (فیدبک).....
12.....	جز 5: پژوهش (تحقیق).....
12.....	جز 6: دادخواهی.....
12.....	رویکرد استراتژیک 6.1: حمایت از بلند بردن بودجه برای برنامه وقایوی.....
12.....	رویکرد استراتژیک 6.2: تشویق مصرف کننده گان و انجمن های خانواده در برنامه وقایوی.....
12.....	رویکرد استراتژیک 6.3: شامل ساختن تطبیق کننده گان در برنامه وقایوی.....
12.....	رویکرد استراتژیک 6.4: هماهنگی با موسسات و تمویل کننده گان بین المللی برای حمایت از برنامه.....

لیست اختصارات:

بسته اساسی خدمات صحتی	BPHS
خدمات صحتی مبتنی بر جامعه	CBHS
احیای مجدد به سطح جامعه	CBR
کارکنان صحتی جامعه	CHW
کاهش تقاضای مواد مخدر	DDR
شرکای انکشافی	DP
دییارتمنت احیای مجدد معلولیت	DRD
بسته لازمی خدمات شفاخانه یی	EPHS
اتحادیه اروپا	EU
سیستم مدیریت معلومات صحتی	HMIS
بیجا شده گان داخلی	IDP
سازمان بین المللی مجری قانون علیه مواد مخدر	INL
نظارت و ارزیابی	M&E
وزارت مبارزه علیه مواد مخدر	MCN
صحت روانی	MH
دییارتمنت صحت روانی	MHD
وزارت معارف	MoE
وزارت تحصیلات عالی	MoHE
وزارت اطلاعات و فرهنگ	MoIC
وزارت کار امور اجتماعی، شهدا و معلولین	MoLSAMD
وزارت صحت عامه	MoPH
وزارت امور زنان	MoWA
سازمان غیر – دولتی	NGO
اختلالات ناشی از مواد نشه آور	SID
اختلالات ناشی از سو استفاده مواد	SUD
آموزش آموزگاران	TOT
لایحه وظایف	ToR
صندوق وجهی سازمان ملل	UNFPA
دفتر سازمان ملل علیه مواد مخدر و جرایم	UNODC
اداره انکشافی ایالات متحده امریکا	USAID
بانک جهانی	WB
سازمان صحتی جهان	WHO

پیشگفتار:

من میخوام قدردانی خویش را از تیم تخنیکي دبپارتمنت صحت روانی و کاهش تقاضای مواد نشه آور بخاطر انکشاف و ترتیب یک سند معتبر تخنیکي (پلان استراتیژیک برای وقایه از استفاده مواد) که توسط دست اندرکاران صحت روانی و کاهش تقاضای مواد نشه آور مورد استفاده قرار میگیرد، ابراز بدارم.

صحت روانی بشمول کاهش تقاضای مواد نشه آور یکی از اولویت های کاری وزارت صحت عامه پذیرفته شده است: صحت روانی در سال 2003 یک جز از BPHS گردید و همچنان مشاوره روانی اجتماعی در سال 2010 به آن مدغم شد.

این تدابیر به اساس نیازمندی های مردم عام کسانیکه سه دهه جنگ در افغانستان را متحمل گردیده اند، روی دست گرفته شده است. در جریان این سالهای درگیری صدمه بزرگ به اقتصاد اجتماعی و زمینه های صحت روانی، همچنان نظام مراقبت های صحی و صحت عامه وارد گردیده است، که بطور جدی بدلیل جنگ؛ تخریب ویا ویران گردیده است. بر علاوه، سالهای جنگ میکانیزم سازگاری را متأثر ساخته و مشکلات مردم را تحت فشار قرار داده است. مردم اعضای خانواده و بستگان خویش را از دست دادند ویا معلول گردیدند. وضعیت اجتماعی-اقتصادی آنها برهم خورد و بیشتر افغانها به کشورهای دیگر مهاجر شدند. تمام اینها منجر به افزایش مشکلات صحت روانی و روانی اجتماعی همچنان اعتیاد به مواد مخدر و سو استفاده از مواد نشه آور در بین مردم گردید. در سروی اخیر که توسط INL در سال 2014 صورت گرفت نشان دهنده ارقام بلند سو استفاده از مواد نشه آور در حدود 3200000 (11% نفوس) میباشد، این خود واضح میسازد که ضعف وقایوی و رقم جدید مصرف کننده گان مواد مخدر بخصوص در بین نوجوانان رو به افزایش است.

در سطح جهان، استفاده از مواد روانگردان و مشکلات مرتبط، صحت عامه را به چالشهای دشوار مواجه میسازد، از این رو با تعقیب پالیسی ملی DDR که تاکید آن بر تدابیر وقایوی میباشد، وزارت صحت عامه تصمیم گرفته است تا این پلان استراتیژیک را در پرتوی پالیسی ملی DDR انکشاف دهد.

میخوام یکبار دیگر قدردانی و سپاسگزاری خویش را خدمت ریس عمومی طب وقایوی وزارت صحت عامه، کسیکه این فعالیت را تسهیل و نظارت نمود پیشکش نمایم. همچنان از ریس، کارکنان و مشاورین دبپارتمنت صحت روانی و کاهش تقاضای مواد نشه آور که در روند انکشاف سهم گرفتند و از برنامه هماهنگی تخنیکي وزارت صحت عامه که توسط جامعه اروپا تمویل و توسط EPOS تطبیق میگردید که در انکشاف این پلان از لحاظ تخنیکي همکاری نمودند، ابراز سپاس و امتنان نمایم. در اخیر بهروزی و موفقیت بیشتر را در زمینه خواهانم.

بااحترام

داکتر فیروز الدین" فیروز

وزیر صحت عامه افغانستان

خلاصه:

در سطح جهان، استفاده از مواد روانگردان (psychoactive) و مشکلات مرتبط به آن چالشهای دشوار را به صحت عامه مواجه میسازد (برنامه بین المللی کنترل مواد مخدر سازمان ملل متحد 1999). اصطلاح مواد روانگردان (psychoactive) به هر آن چیزیکه درک، مزاج، قوه تشخیص، رفتار و فعالیت اعضای بدن را هنگامیکه توسط یک شخص استفاده گردد، تغییر دهد، اطلاق میگردد. مثال آن الکل، تنباکو و مریجوانا (چرس یا حشیش) میباشد (سازمان صحتی جهان 2000).

در سروی اخیر که توسط INL در سال 2014 صورت گرفت نشان دهنده ارقام بلند سواستفاده از مواد نشه آور در حدود 320000 (11% نفوس) میباشد، این خود واضح میسازد که ضعف وقایوی و رقم جدید مصرف کننده گان مواد مخدر بخصوص در بین نوجوانان رو به افزایش است.

با تعقیب پالیسی ملی DDR که تاکید آن بر تدابیر وقایوی میباشد، وزارت صحت عامه تصمیم گرفته است تا این پلان استراتژیک را در پرتوی پالیسی ملی DDR انکشاف دهد.

هدف این پلان استراتژیک وقایه و به همین ترتیب کاهش استفاده از مواد روانگردان (psychoactive) و مشکلات مرتبط در بین مردم عام بخصوص در بین افراد و اشخاص آسیب پذیر مانند کودکان، نوجوانان و جوانان از طریق بسیج سازی جامعه و انکشاف و شریک ساختن فعالیت های خوب وقایه مقدماتی در یک تنظیمات وسیع جغرافیایی، فرهنگی، و اجتماعی اقتصادی میباشد، جایکه تغییرات سریع در پیشرفت بخصوص برای نوجوانان به وجود آید.

اهداف عمده پلان استراتژیک، وقایه گروه های آسیب پذیر میباشد تا به مصرف کننده گان مواد مخدر تبدیل نگردند و کاهش دادن به سو استفاده مواد در بین این گروه ها میباشد. علاوه، ایجاد یک سیستم هماهنگی ملی برای معیاری ساختن فعالیت های مربوط به کاهش تقاضای مواد مخدر و ارزیابی تطبیق این برنامه ها نیز میباشد. همچنان ایجاد یک مرکز (epidemiological) برای جمع آوری، تحلیل و منتشر ساختن معلومات مربوط به فعالیت های کاهش تقاضای مواد نشه آور.

اجزای پلان استراتژیک برای وقایه از مواد نشه آور قرار ذیل میباشد:

- جز 1: ارتقای ظرفیت
- جز 2: آگاهی دهی و تعلیمات عامه
- جز 3: ارائه خدمات وقایوی
- جز 4: مانیتورینگ، ارزیابی و هماهنگی
- جز 5: پژوهش (تحقیق)
- جز 6: دادخواهی

هر جز دارای رویکرد خود میباشد که مورد بحث قرار خواهد گرفت.

معرفی:

در سطح جهان، استفاده از مواد روانگردان (psychoactive) و مشکلات مرتبط به آن چالشهای دشوار را به صحت عامه مواجهه میسازد (برنامه بین المللی کنترل مواد مخدر سازمان ملل متحد 1999). اصطلاح مواد روانگردان (psychoactive) به هر آن چیزیکه درک، مزاج، قوه تشخیص، رفتار و فعالیت اعضای بدن را هنگامیکه توسط یک شخص استفاده کردد تغییر دهد اطلاق میگردد. مثال آن الکل، تنباکو و مریجوانا (چرس یا حشیش) میباشد (سازمان صحتی جهان 2000).

به اساس گزارش دفتر سازمان ملل متحد علیه مواد مخدر و جرایم در سال 2005، تعداد مصرف کننده گان مواد مخدر در حدود 920000 تن تخمین گردیده بود و در سال 2009 این رقم تقریباً به یک میلیون افزایش گزارش داده شد که شامل مصرف کننده گان مواد مخدر (140% دودی هیروین و تریاک) و همچنان در بین کودکان نیز میباشد.

در سر وی اخیر که توسط INL در سال 2014 صورت گرفت نشان دهنده ارقام بلند سواستفاده از مواد نشه آور در حدود 320000 (11% نفوس) میباشد، این خود واضح میسازد که ضعف وقایوی و رقم جدید مصرف کننده گان مواد مخدر بخصوص در بین نوجوانان رو به افزایش است. از طرف دیگر، مدارک از کشورهای دیگر نشان میدهد که مداخلات وقایوی موثر بوده و ایجاب تلاش و همکاری چندین سکتوری را مینماید.

بنابراین با تعقیب پالیسی ملی DDR که تاکید آن بر تدابیر وقایوی و یا وقایه میباشد، وزارت صحت عامه تصمیم گرفته است تا این پلان استراتژیک را در پرتوی پالیسی ملی DDR انکشاف دهد. شایان ذکر است که بعضی فعالیت ها قبلاً در این زمینه با شیوه چندین سکتوری جریان دارد، که این فعالیت ها شامل موارد ذیل میباشد:

1. انکشاف رهنمود معلمین در قسمت تعلیمات مهارت های زنده گی
2. تعلیمات وقایوی سو استفاده مواد نشه آور از صنوف 4 الی 12
3. وقایه از استفاده مواد نشه آور از نقطه نظر اسلام
4. LSE (تعلیمات مهارت های زنده گی) برای شاگردان و معلمین
5. شامل ساختن پیام های سواستفاده از مواد نشه آور در برنامه مانیتورینگ و ارزیابی
6. انکشاف رهنمود وقایه در مورد سواستفاده مواد نشه آور توسط وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
7. برنامه آگاهی دهی عامه در مورد کشت خاشخاش
8. برنامه های تلویزیونی راجع به سواستفاده مواد نشه آور

هدف این پلان استراتژیک وقایه و به همین ترتیب کاهش استفاده از مواد روانگردان (psychoactive) و مشکلات مرتبط در بین مردم عام بخصوص در بین افراد و اشخاص آسیب پذیر مانند کودکان، نوجوانان و بزرگ سالان (تقریباً در بین 7 الی 24 ساله) از طریق بسیج سازی جوامع و انکشاف و شریک ساختن فعالیت های خوب وقایه اولیه در یک تنظیمات وسیع جغرافیایی، فرهنگی، و اجتماعی اقتصادی میباشد، جایکه تغییرات سریع در پیشرفت بخصوص برای نوجوانان به وجود آید. بسیج سازی اجتماعی در تامین بقاء، پذیرش فرهنگی و امکان پذیر بودن اقدامات وقایوی نقش مرکزی را ایفا مینماید.

پلان استراتژیک که تطبیق فعالیت های مشترک و منظم منتقی را رهنمایی خواهد نمود شامل موارد ذیل میباشد:

1. بررسی وضعیت/نیازمندی
2. هماهنگی بین دست اندرکاران مختلف (تمویل کننده گان، وزارت خانه های هم ردیف، موسسات غیر دولتی و شبکه های اجتماعی)
3. آموزش شرکای محلی
4. اقدامات وقایوی اولیه و اسناد سازی فعالیت ها
5. شریک ساختن تجارب راجع به فعالیت های خوب
6. پیشبرد مانیتورینگ و ارزیابی نتایج

اهداف عمده پلان استراتژیک:

1. وقایه گروه های آسیب پذیر تا به مصرف کننده گان مواد مخدر تبدیل نگردند و کاهش دادن به سو استفاده مواد مخدر در بین این گروه ها بخصوص کودکان و نوجوانان در جوامع متأثر.
2. ایجاد یک سیستم هماهنگی ملی برای معیاری ساختن فعالیت های مربوط به کاهش تقاضای مواد مخدر و ارزیابی تطبیق این برنامه ها.
3. ایجاد مرکز (epidemiological) برای جمع آوری، تحلیل و منتشر ساختن معلومات مربوط به فعالیت های کاهش تقاضای مواد نشه آور بشمول جمع آوری معلومات راجع به مداخلات، اجرای سروی و پیشبرد تحقیقات.

اصول و مقررات:

1. مداخلات وقایوی باید به تمام افراد و اشخاص به اساس دید فرهنگی ایشان فراهم گردد.
2. مداخلات وقایوی باید با یک هدف مشترک، روش های معمول و پیام واضح برای یک جامعه عاری از مواد مخدر طراحی گردد.
3. برنامه های وقایوی باید تغیر مثبت رفتار در افراد، خانواده ها و اجتماع را به میان آورد و در امر کاهش تقاضای مواد نشه آور نقش کلیدی را ایفا نماید.
4. موفقیت یک مداخله وقایوی ارتباط مستقیم با اشتراک افراد و اشخاص بهبود یافته، خانواده های ایشان، دوستان و افراد دیگر در جامعه دارد.
5. برنامه های متمرکز اجتماعی و فعالیت مشترک دست اندرکاران که در روند کاهش تقاضای مواد مخدر مشغول هستند، بنیادی میباشد بخصوص هنگامیکه این فعالیت ها ویا اقدامات به یک شکل هماهنگ مطابق به چهارچوب کاری ساختار ملی و در زمینه اقدام وقایوی، درمانی و احیای مجدد صورت گیرد.
6. نظارت منظم و بررسی نقش کلیدی را در دستیابی به نتایج مورد نظر میداشته باشد.
7. منابع مالی، بشری و معاصر تکنالوجیکی هم در امر مداخله وقایوی مواد نشه آور لازمی میباشد.

اجزای استراتژی

جز 1: ارتقای ظرفیت

رویکرد استراتژیک 1.1: تعلیمات مهارت های زنده گی در مکاتب

- فعالیت 1.1.1: مرور/ بررسی خلا در فعالیت های فعلی برنامه مهارت های زنده گی/نصاب تعلیمی در مکاتب متوسطه
- فعالیت 1.1.2: تجدید و بازنگری نصاب تعلیمی مهارت های زنده گی از صنف 4 الی 12
- فعالیت 1.1.3: آموزش آموزگاران و معلمین با استفاده از نصاب تعلیمی مهارت های زنده گی تجدید شده
- فعالیت 1.1.4: گماشتن یک تیم هماهنگی برای تعلیمات مهارت های زنده گی
- فعالیت 1.1.5: آموزش معلمین مکاتب با استفاده از تعلیمات مهارت های زنده گی
- فعالیت 1.1.6: حمایت بین السکتوری (وزارت مبارزه علیه مواد مخدر، وزارت صحت عامه، وزارت معارف، وزارت امور زنان، وزارت کار، وزارت اطلاعات و فرهنگ، و وزارت حج و اوقاف) از تعلیمات مهارت های زنده گی
- فعالیت 1.1.7: آموزش تعقیبی تعلیمات مهارت های زنده گی در مکاتب

رویکرد استراتژیک 1.2: ارتقای ظرفیت برای عرضه کننده گان مراقبت های صحی (کارکنان صحی اجتماعی، سوپروایزران صحی جامعه و کارمندان اجتماعی)

- فعالیت 1.2.1: مرور رهنمودهای موجوده عرضه کننده گان خدمات
- فعالیت 1.2.2: تجدید و بازنگری نصاب آموزشی برای عرضه کننده گان خدمات مختلف
- فعالیت 1.2.3: آموزش آموزگاران، داشتن آموزگاران از کتگوری های مختلف کارمندان تا عرضه کننده گان خدمات را آموزش دهند
- فعالیت 1.2.4: آموزش عرضه کننده گان خدمات در ولایات مختلف
- فعالیت 1.2.5: تعقیب آموزش (تربینگ)

رویکرد استراتژیک 1.3: برنامه های تعلیمی جوانان

- فعالیت 1.3.1: انکشاف یک برنامه آموزشی/ رهنمود آشنایی راجع به وقایه از سواستفاده مواد نشه آور با مشوره وزارت معارف و وزارت اطلاعات و فرهنگ، برای نوجوانان و جوانان
- فعالیت 1.3.2: ایجاد گروه ها ویا انجمن های جوانان داوطلب
- فعالیت 1.3.3: بهتر ساختن ظرفیت جوانان داوطلب و انجمن ها

رویکرد استراتژیک 1.4: برنامه تعلیمی رسانه بی

- فعالیت 1.4.1: انکشاف یک رهنمود تعلیمی رسانه بی راجع به وقایه از سواستفاده مواد نشه آور در مشوره با وزارت اطلاعات و فرهنگ
- فعالیت 1.4.2: انکشاف یک طرح برای تطبیق برنامه های رسانه بی
- فعالیت 1.4.3: تعقیب روند تطبیق برنامه های رسانه بی

رویکرد استراتژیک 1.5: شامل ساختن برنامه تعلیمی وقایه از مواد نشه آور در پروگرام های تحصیلات عالی

- فعالیت 1.5.1: مرور برنامه های موجوده وقایه از سواستفاده مواد نشه آور در نهادهای تحصیلی (دولتی و خصوصی) (یکجا با وزارت تحصیلات عالی)
- فعالیت 1.5.2: تقویت برنامه های موجوده وقایه از سواستفاده مواد نشه آور در نهادهای تحصیلات عالی
- فعالیت 1.5.3: تعقیب برنامه های وقایه در نهادهای تحصیلات عالی
- فعالیت 1.5.4: انکشاف SIDs/رهنمود مسوده

جز 2: آگاهی دهی و تعلیمات عامه

رویکرد استراتژیک 2.1: مواد IEC/انکشاف پیام های کلیدی

- فعالیت 2.1.1: مشخص ساختن هدف/گروه های آسیب پذیر
- فعالیت 2.1.2: انکشاف/ترتیب پیام های کلیدی
- فعالیت 2.1.3: انکشاف/ساختن برگه های اطلاعاتی، بروشور، خبرنامه، مجله، پیام ها، پوستر و تصاویر
- فعالیت 2.1.4: انکشاف/ساختن کتابچه اطلاعاتی/پوسترها در مورد مهارتهای خانواده

رویکرد استراتژیک 2.2: فعالیت های آگاهی دهی و تعلیمات عامه

- فعالیت 2.2.1: سازماندهی و تجلیل از روز مبارزه علیه مواد مخدر
- فعالیت 2.2.2: کمپاین رسانه های گروهی از طریق تلویزیون، رادیو و مواد چاپی در هر شش ماه
- فعالیت 2.2.3: شامل ساختن برنامه وقایه از مواد نشه آور در فعالیت برنامه های ورزشی جوانان و فعالیت ها و سرگرمی های دیگر آنان
- فعالیت 2.2.4: بلند برد سطح آگاهی عامه از طریق رویدادهای مذهبی/فرهنگی

رویکرد استراتژیک 2.3: تقویت آگاهی در مورد سواستفاده مواد در برنامه های BPHS و کارکنان صحتی جامعه

- فعالیت 2.3.1: مرور فعالیت تعلیمی صحتی BPHS در برنامه وقایه سواستفاده از مواد
- فعالیت 2.3.2: انکشاف پروتوکول وقایوی مواد نشه آور
- فعالیت 2.3.3: بلند بردن ظرفیت کارمندان BPHS و کارکنان صحتی جامعه در وقایه از سواستفاده مواد نشه آور

جز 3: ارایه خدمات وقایوی

رویکرد استراتژیک 3.1: تطبیق وقایه ابتدایی/اولیه

- فعالیت 3.1.1: انکشاف رهنمودها و معیارات برای مرحله ابتدایی وقایه از سواستفاده مواد نشه آور
- فعالیت 3.1.2: انکشاف رهنمودها و معیارات وقایه از سو استفاده مواد در مکاتب
- فعالیت 3.1.3: انکشاف رهنمودها برای وقایه از سواستفاده مواد نشه آور در بین پرسونل صحتی
- فعالیت 3.1.4: انکشاف رهنمودها در صنوف/مکاتب برای بحث پنج دقیقه یی هفته وار راجع به وقایه از سواستفاده مواد نشه آور
- فعالیت 3.1.5: رهنمود استفاده درست/منطقی دواى تجویز شده برای وقایه از سواستفاده مواد نشه آور
- فعالیت 3.1.6: تقویت برنامه های نگهداری مکاتب

- فعالیت 3.1.7: شامل ساختن امر وقایه از سو استفاده مواد نشه آور در ابتکارات رفتاری صحتی (تغییر رفتار) بطور مثال: شستن دستها و پیام های صحتی دیگر
- فعالیت 3.1.8: ایجاد تیم ارتقاء صحت روانی و وقایه از سو استفاده مواد نشه آور در مکاتب
- فعالیت 3.1.9: سازماندهی رقابت های ورزشی علیه مواد مخدر در مکاتب
- فعالیت 3.1.10: بسیج سازی انجمن های جوانان برای وقایه از سو استفاده مواد نشه آور
- فعالیت 3.1.11: پشتیبانی از " قوانین منع مواد مخدر " در مکاتب
- فعالیت 3.1.12: انکشاف رهنمود برای کاهش خشونت و اخراج از مکاتب
- فعالیت 3.1.13: آموزش معلمین و خانواده ها در مورد کاهش خشونت و اخراج از مکاتب
- فعالیت 3.1.14: حمایت و تقویت نورم ها (قواعد) مکاتب
- فعالیت 3.1.15: انکشاف رهنمود مهارتهای والدین در ارتباط به وقایه از سو استفاده مواد نشه آور به سطح خانواده
- فعالیت 3.1.16: شامل ساختن امر وقایه از سو استفاده مواد نشه آور برای زنان از طریق برنامه مادری مصون/ابتکار رهنمود خانواده (استفاده تریاک به مثابه یک فرهنگ در بین خانواده ها)
- فعالیت 3.1.17: رهنمود انضباط مثبت و مناسب توسعه پی از طریق ابتکار وزارت امور زنان (انضباط تطبیقی بالای کودکان در خانواده ها)

رویکرد استراتژیک 3.2: فرصت شغلی، آموزش های حرفوی و کار برای جوانان

- فعالیت 3.2.1: حمایت از مراکز موجوده آموزش های حرفوی با پشتیبانی و برنامه های آگاهی دهی
- فعالیت 3.2.2: تقویت و توسعه رابطه فعالیت های وقایه از سو استفاده مواد نشه آور و برنامه های آموزش حرفوی وزارت کار و امور اجتماعی
- فعالیت 3.2.3: تشویق خدمات استخدام دوستانه جوانان (% جوانان به مثابه % تمام مردم)
- فعالیت 3.2.4: تشویق استخدام جوانان با طرح (کسانیکه مواد مخدر استفاده نمی نمایند) پیشکش امتیازات برای افراد که از مواد نشه آور استفاده نمی کنند.
- فعالیت 3.2.5: اتحادیه کارمندان در امر وقایه از سو استفاده مواد نشه آور (برای متحرک یا بسیج سازی مردم)
- فعالیت 3.2.6: شناسایی جوانان که به آموزش های حرفوی نیاز دارند
- فعالیت 3.2.7: خطر رجعت دهی با مراکز آموزش های حرفوی (وزارت کار و امور اجتماعی و غیره.)
- فعالیت 3.2.8: ورکشاپ های آموزشی خانواده گی/والدین بودن از طریق صنوف سواد آموزی برای زنان
- فعالیت 3.2.9: آموزش بین فردی برای خانواده که با مشکلات مواد نشه آور دچار هستند (مثال. رابطه بین پدر و فرزند)
- فعالیت 3.2.10: مهارتهای والدین بودن/مادری برای زنان باردار هنگام بازدید ایشان برای معاینات
- فعالیت 3.2.11: طرحه ریزی برنامه های آموزشی مهارتهای خانواده
- فعالیت 3.2.13: مداخلات وقایوی از سو استفاده مواد نشه آور در دوران نخست طفلیت (وقایه از سو استفاده تنباکو/خاشخاش در خانه ویا اینکه توسط اطفال آورده میشود)
- فعالیت 3.2.14: تابلیت برای مداخلات خانواده اطفال (بديل بطورمثال. قطره/سیروم ویا تابلیت به عوض استفاده تریاک به مثابه فرهنگ)
- فعالیت 3.2.15: ایجاد گروه های حمایتی خانواده برای وقایه از سو استفاده مواد نشه آور (از طریق شبکه های زنان)
- فعالیت 3.2.16: انکشاف رهنمودهای خانواده گی در مورد خشونت ناشی از سو استفاده مواد نشه آور

رویکرد استراتژیک 3.3: بسیج سازی جامعه

- فعالیت 3.3.1: برنامه انتخابی مشوره بی برای بزرگان جامعه (آشنا سازی با مداخلات وقایوی)
- فعالیت 3.3.2: رویدادهای تفریحی از قبیل. ورزش، تجلیل از روز ویژه مثلاً روز مذهبی، استقلال، سال نو و غیره با شعار یا عناوین "بدون مواد مخدر"
- فعالیت 3.3.3: بسیج سازی از طریق خطبه های روز های جمعه/عید

- فعالیت 3.3.4: شامل ساختن سازمانهای فعال حقوق بشر (در اجندای ایشان)
- فعالیت 3.3.5: شامل ساختن نهادهای زنان در امر وقایه از سو استفاده مواد نشه آور
- فعالیت 3.3.6: بسیج سازی بزرگان قریه/روستا برای ابتکار روستا نشینان عاری از مواد مخدر
- فعالیت 3.3.7: تجلیل از هفته عاری از مواد نشه آور (به سطح ملی) پیوست با روز جهانی عاری از مواد نشه آور
- فعالیت 3.3.8: تقویت مشارکت پارلمان در برنامه های وقایه از سو استفاده مواد نشه آور
- فعالیت 3.3.9: تجلیل از روز معتادین پیشین (مصاحبه با رسانه ها)
- فعالیت 3.3.10: مشارکت با فعالیت های دیگر (مثلاً: پروژه همبستگی ملی)
- فعالیت 3.3.11: ارایه حقیقت به روستا نشینان در مورد مواد مخدر (تشریح حقایق نسبت به سپردن وعده ها)
- فعالیت 3.3.12: شناسایی و شامل ساختن افراد و اشخاص نگران(خانواده های که راجع به نفوذ سو استفاده مواد نشه آور در بین اعضای خویش نگران اند)
- فعالیت 3.3.13: ابتکار بزرگان/روسا جدید (رهبران و چهره های جدید قرا)

رویکرد استراتژیک 3.4: برنامه های وقایوی برای قشر آسیب پذیر (محابس، مراکز اصلاح و تربیت اطفال، عودت کننده گان، بیجا شده گان داخلی و خانه های امن)

- فعالیت 3.4.1: آموزش صحتی و انعطاف پذیری برای نوجوانان که در مراکز اصلاح و تربیت به سر میبرند
- فعالیت 3.4.2: شامل ساختن ترویج صحت رفتاری از طریق برنامه های صحتی مکاتب
- فعالیت 3.4.3: راه اندازی برنامه های ورزشی در محابس
- فعالیت 3.4.4: ترویج صحت روانی برای محبوسین
- فعالیت 3.4.5: آموزش مهارتهای مثبت کنار آمدن برای جوانان

جز 4: مانیتورینگ، ارزیابی و هماهنگی

رویکرد استراتژیک 4.1: تقویت هماهنگی بین دست اندرکاران

- فعالیت 4.1.1: شناسایی/تحلیل و ارزیابی دست اندرکاران مختلف
- فعالیت 4.1.2: ایجاد یک کمیته مشورتی متشکل از دست اندرکاران مختلف تا از تطبیق پلان حمایت نماید
- فعالیت 4.1.3: انکشاف لایحه وظایف برای کمیته مشورتی تا نقش و مسولیت های آن واضح گردد
- فعالیت 4.1.4: اجرای جلسات ربع وار کمیته مشورتی

رویکرد استراتژیک 4.2: انکشاف مواد/میتودولوجی مانیتورینگ

- فعالیت 4.2.1: مرور میکانیزم/مواد موجوده مانیتورینگ
- فعالیت 4.2.2: انکشاف/تجدید چکلس/مواد و یک رهنمود مانیتورینگ
- فعالیت 4.2.3: راه اندازی یک ورکشاپ اجمالی/جمعی برای توافق بالای میکانیزم و مواد مانیتورینگ
- فعالیت 4.2.4: راه اندازی ورکشاپ آموزشی آشنا سازی راجع به میکانیزم/سیستم انکشاف یافته مانیتورینگ
- فعالیت 4.2.5: آزمایش این مواد در ساحه (آزمایش عملی)

رویکرد استراتژیک 4.3: مانیتورینگ مشترک منظم از برنامه

- فعالیت 4.3.1: انکشاف یک تقسیم اوقات برای اجرای فعالیت های مانیتورینگ در بین دست اندرکاران
- فعالیت 4.3.2: تطبیق فعالیت های مانیتورینگ به اساس تقسیم اوقات انکشاف یافته

رویکرد استراتژیک 4.4: حمایت از گزارش دهی و نظریات (فیدبک)

- فعالیت 4.4.1: طرح سیستم خاص راجستر برای فعالیت ها
- فعالیت 4.4.2: انکشاف فورم های مختلف گزارش دهی (فورم های ارقامی - نظریاتی)
- فعالیت 4.4.3: آزمایش ساحوی فورم ها (آزمایش عملی)
- فعالیت 4.4.4: شروع استفاده از فورم ها و مواد گزارش دهی
- فعالیت 4.4.5: تعقیب کیفیت مواد گزارش دهی

جز 5: پژوهش (تحقیق)

- فعالیت 5.1: شناسایی ساحات پژوهشی که در اولویت قرار دارد (مثلاً. فکتورهای خطر، فکتورهای محافظتی و غیره.)
- فعالیت 5.2: اجرا/انتشار/توزیع یا پخش نتایج پژوهش (تحقیقات)

جز 6: دادخواهی

رویکرد استراتژیک 6.1: حمایت از بلند بردن بودجه برای برنامه وقایوی

- فعالیت 6.1.1: بررسی فعالیت های حمایتی قابل دسترس یا موجوده
- فعالیت 6.1.2: ایجاد یک گروپ حمایتی از میان دست اندرکاران مختلف اعم از صحت و امورات اجتماعی
- فعالیت 6.1.3: انکشاف لایحه وظایف و پلان کاری مشخص که عمدتاً تمرکز آن بالای بلند بردن بودجه مالی برنامه های وقایوی از سواستفاده مواد نشه آور از طریق چینل های دولتی و غیر دولتی باشد
- فعالیت 6.1.4: تطبیق پلان کاری حمایتی

رویکرد استراتژیک 6.2: تشویق مصرف کننده گان و انجمن های خانواده در برنامه وقایوی

- فعالیت 6.2.1: بررسی موجودیت مصرف کننده گان و انجمن های خانواده در سرتاسر کشور
- فعالیت 6.2.2: هماهنگی با مصرف کننده گان پیشین مواد مخدر و اعضای خانواده آنها برای ایجاد انجمن های حمایتی
- فعالیت 6.2.3: شامل ساختن مصرف کننده گان و انجمن های خانواده های آنان در امر حمایت از برنامه وقایه از سواستفاده مواد نشه آور

رویکرد استراتژیک 6.3: شامل ساختن تطبیق کننده گان در برنامه وقایوی

- فعالیت 6.3.1: شناسایی موسسات تطبیق کننده برنامه های غیر- اعتیاد سازی مواد مخدر
- فعالیت 6.3.2: دادخواهی با موسسه تطبیق کننده در امر شامل ساختن برنامه وقایوی از سواستفاده مواد مخدر (غیر اعتیاد سازی) در پلان های کاری خود
- فعالیت 6.3.3: شامل ساختن موسسات تطبیق کننده در گروپ حمایتی

رویکرد استراتژیک 6.4: هماهنگی با موسسات و تمویل کننده گان بین المللی برای حمایت از برنامه

- فعالیت 6.4.1: شناسایی تمویل کننده گان علاقمند/ ویا آنها که در برنامه های DDR فعالیت دارند و با هر سکتور دولتی مرتبط هستند
- فعالیت 6.4.2: جمع آوری / فراهم نمودن مدارک و معلومات معتبر در مورد نیازمندی و موثریت برنامه وقایوی DDR

- فعالیت 6.4.3: قانع ساختن تمویل کننده گان و بلند بردن بودجه برای تمویل برنامه وقایری از طریق فعالیت های حمایتی توسط گروپ دادخواهی با استفاده از استراتژی اولویت کاری و پالیسی های ملی دولتی